

การศึกษาเปรียบเทียบอักษรคันจิ ในภาษาญี่ปุ่นและอักษรจีนในภาษาจีน

A Comparative Study of Kanji
in Japanese and Chinese Characters

รัฐกิตติ์ เลิศวิศวะ (Rattakit Lertvisava)¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของอักษรคันจิในภาษาญี่ปุ่นและอักษรจีนในภาษาจีนทั้งในด้านรูปร่าง เสียง และความหมาย โดยการนำอักษรคันจิที่ใช้ในชีวิตประจำวันจำนวน 2,136 ตัวอักษร มาเปรียบเทียบกับอักษรจีนตัวเดียวกันทีละตัวอักษรใน 3 ด้าน คือรูปร่าง เสียง และความหมาย

ผลการศึกษา พบว่า ด้านรูปร่าง อักษรคันจิส่วนใหญ่ใช้อักษรจีนตัวเต็ม แต่มีบางส่วนที่มีรูปร่างแตกต่างจากอักษรจีนตัวเต็ม ได้แก่ อักษรจีนตัวย่อ อักษรต่างรูป และมีอักษรคันจิจำนวนหนึ่งที่คนญี่ปุ่นปฏิรูปและคิดค้นขึ้นเอง ด้านเสียงพบว่า เสียงของพยัญชนะจีนหนึ่งตัวอักษรสามารถใช้แทนเสียงพยัญชนะของอักษรคันจิได้หลายเสียง เนื่องจากคนญี่ปุ่นรับเอาอักษรจีนเข้าสู่ญี่ปุ่นมานาน นอกจากนี้ เสียงสระของอักษรจีนหนึ่งเสียงสามารถเทียบเท่าเสียงของอักษรคันจิได้หลายเสียงอีกด้วย ด้านความหมายพบว่า อักษรคันจิกับอักษรจีนนั้นมีความหมายร่วมกันถึงร้อยละ 99 มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีความหมายแตกต่างกัน สาเหตุสำคัญที่ทำให้ความหมายของตัวอักษรเดียวกันมีความหมายแตกต่างกันนั้น คือวิธีการปฏิรูปตัวอักษรของทั้งสองประเทศแตกต่างกัน

คำสำคัญ : อักษรคันจิ, อักษรจีน, รูปร่าง, เสียง, ความหมาย

¹อาจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
กรุงเทพมหานคร 10400, อีเมล : rattakit1972@yahoo.com

Abstract

The purpose of this research is to study and compare the similarities and the differences between KANJI characters in Japanese and Chinese characters in Chinese in terms of their shape, sound and meaning by comparing each KANJI character in daily life (2,136 characters) with the same character in Chinese in terms of shape, sound and meaning.

The study shows that, in terms of their shape, most KANJI characters are similar to traditional Chinese characters, but some characters are similar to simplified Chinese characters, variant characters and some are created by the Japanese. In terms of their sound, the alphabet and the vowel sound of a Chinese character is equivalent to several alphabet and vowel sounds of KANJI characters. In terms of their meaning, KANJI characters and Chinese characters share the same meaning around 99 percent. There is only 1 percent that has different meaning. The main reason of the differences is that reforming method of each country is different.

Keywords: Kanji Characters, Chinese Characters, Shape, Sound, Meaning

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาเอเชียตะวันออกได้แก่ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาเกาหลีนั้น อักษรจีนหรือที่เรียกว่า “อักษรคันจิ” ในภาษาญี่ปุ่นและ “อักษรฮันจา” ในภาษาเกาหลีนั้น นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อภาษานั้น ๆ เป็นอย่างมาก เพราะทั้ง 3 ภาษามีการใช้ตัวอักษรจีนร่วมกัน ปริมาณของอักษรดังกล่าวมีอยู่จำนวนมากนับหมื่นตัวอักษร ปี ค.ศ. 1981 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ประกาศใช้อักษรคันจิที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันหรือ ไจโยคันจิ (常用漢字) จำนวน 1,945 ตัว ต่อมาปี ค.ศ. 2010 ได้กำหนดเพิ่มอีก 196 ตัว และยกเลิกใช้ 5 ตัว ทำให้ปัจจุบันมีไจโยคันจิทั้งสิ้นจำนวน 2,136 ตัวอักษร ขณะเดียวกัน ในปี ค.ศ.1998 ทางกรจีนได้มีการกำหนดตารางอักษรจีนที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน《现代汉语常用字表》จำนวน 3,500 ตัวอักษร เช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิเคราะห์อักษรจีนในภาษาญี่ปุ่น หรือ อักษรคันจิ กับอักษรจีนในภาษาจีนว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อป้องกันความสับสนในการเรียนและการนำไปใช้งานของผู้เรียนที่เรียนภาษา ญี่ปุ่น หรือภาษาจีน รวมถึงผู้ที่กำลังศึกษาทั้งสองภาษาดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของอักษรคันจิ (ใจโย คันจิ) ในภาษาญี่ปุ่นและอักษรจีนในภาษาจีนทั้งในด้านรูปร่าง เสียง และความหมาย

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาเฉพาะใจโยคันจิ (常用漢字) หรืออักษรคันจิที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จำนวน 2,136 ตัวอักษรตามที่รัฐบาลญี่ปุ่นประกาศใช้ในปี ค.ศ. 2010 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างของอักษรจีนที่ใช้ใน ภาษาจีน และหรืออักษรคันจิในภาษาญี่ปุ่น ทั้งในด้านรูปร่าง เสียง และความหมาย เพื่อป้องกันความสับสนในการศึกษาและการนำไปใช้
2. ทำให้ผู้ที่มีความรู้ในภาษาดังกล่าวเกิดความเข้าใจ และสามารถแยกแยะ อักษรจีนที่ใช้ในภาษาจีนและอักษรคันจิในภาษาญี่ปุ่นได้ดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยการนำอักษร ใจโยคันจิ จำนวน 2,136 ตัวอักษรจากตารางใจโยคันจิมาเปรียบเทียบกับอักษรจีน ตัวเดียวกันทีละตัวอักษร ทั้งในด้านรูปร่าง เสียง และความหมาย ส่วนการวิเคราะห์ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านรูปจะครอบคลุมถึงอักษรต่างรูป ด้านเสียงจะวิเคราะห์ถึง เสียงอ่านคันจิในภาษาญี่ปุ่น ส่วนความหมายจะดูถึงที่มาของความหมายนั้น ๆ ด้วย

ผลการวิจัย

1. รูปร่างของอักษรคันจิกับอักษรจีน

ถึงแม้ว่าอักษรคันจิส่วนใหญ่จะใช้อักษรจีนตัวเต็ม (繁体字) หรืออักษรจีนที่ยังไม่ได้รับการปฏิรูปตัวอักษรให้เขียนง่ายขึ้น แต่ผลจากการศึกษาพบว่ายังมีอักษรคันจิส่วนหนึ่งที่ใช้อักษรจีนตัวย่อแทนอักษรตัวเต็ม ได้แก่ อักษรต่อไปนี้

学	会	汽	国	数	声	体	台	昼	点	当	麦
来	医	号	万	礼	区	参	静	争	灯	旧	蚕
条	状	属	断	独	余	党	乱	欧	殴	桜	奥
画	絵	岳	龟	峡	狭	湾	駆	径	梟	剣	献
権	残	歯	辞	実	写	寿	呪	肃	奨	触	尽
髓	浅	禅	双	担	胆	虫	疔	党	蚕	浜	宝
誉	楼	壱									

นอกจากนี้ยังพบอักษรคันจิที่คนญี่ปุ่นคิดค้นขึ้นเอง (国字) จำนวนหนึ่งในอักษรคันจิที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ อักษรต่อไปนี้

峠 辻 腺 畑 匂 榨 込 媵 働 駅

อักษรต่างรูป (異体字)² ที่พบ ได้แก่ อักษรต่อไปนี้ (อักษรที่อยู่ในวงเล็บคืออักษรจีน)

後 (后)	乘 (乘)	両 (两)	効 (效)	収 (收)
仏 (佛)	窓 (窗)	圧 (压)	栄 (荣)	営 (营)
応 (应)	価 (价)	懐 (怀)	拡 (扩)	楽 (乐)
陥 (陷)	勧 (劝)	関 (关)	歓 (欢)	観 (观)
気 (气)	帰 (归)	鶏 (鸡)	芸 (艺)	儉 (俭)
顕 (显)	験 (验)	鉱 (矿)	棧 (栈)	糸 (丝)
児 (儿)	釈 (释)	従 (从)	獣 (兽)	縦 (纵)
処 (处)	図 (图)	瀬 (濑)	撮 (撮)	戦 (战)
銭 (钱)	織 (纤)	荘 (庄)	総 (总)	続 (续)
滝 (泷)	択 (择)	転 (转)	読 (读)	悩 (恼)
脳 (脑)	廃 (废)	売 (卖)	発 (发)	豊 (丰)
訳 (译)	頼 (赖)	竜 (龙)	猟 (猎)	

²อักษรต่างรูป หมายถึง อักษรสองตัวหรือมากกว่าที่มีรูปร่างไม่เหมือนกัน หรือ คล้ายคลึงกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน

จำนวนขีดเท่ากันแต่รูปร่างต่างกันเล็กน้อย (อักษรที่อยู่ในวงเล็บคืออักษรจีน)

团 (团) 所 (所) 灰 (灰) 船 (船) 边 (边)

รูปร่างคล้ายกันมากแต่จำนวนขีดแตกต่างกันเล็กน้อย (อักษรที่อยู่ในวงเล็บคืออักษรจีน)

每 (每) 海 (海) 差 (差) 着 (着) 对 (对)
带 (带) 拔 (拔) 变 (变) 满 (满) 凉 (凉)

2. เสียงของอักษรคันจิกับอักษรจีน

เสียงของอักษรคันจิมีความสัมพันธ์กับเสียงของอักษรจีนอย่างแยกกันไม่ออก เนื่องจาก คนญี่ปุ่นในสมัยนั้นเมื่อรับเอาอักษรจีนเข้ามา ก็นำเสียงและความหมายเข้ามาด้วย การอ่าน (音読み) ออกเสียงอักษรคันจิแบบจีน เรียกว่า การอ่านแบบองโยมิ เนื่องจากแต่ละภาษาต่างมีลักษณะเฉพาะตัวในด้านการออกเสียง เช่น ภาษาจีนมีสระมากและมีวรรณยุกต์ ส่วนภาษาญี่ปุ่นมีสระน้อย และไม่มีวรรณยุกต์ ทำให้ชาวญี่ปุ่นสามารถออกเสียงอักษรจีนในระดับที่ใกล้เคียงเท่านั้น จากผลการวิจัยพบว่า

1) ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพยัญชนะ

ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพยัญชนะของอักษรจีนกับเสียงพยัญชนะของอักษรคันจิสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพยัญชนะของอักษรจีนกับ

เสียงพยัญชนะของอักษรคันจิ

เสียงพยัญชนะจีน	เสียงพยัญชนะของอักษรคันจิ	ตัวอย่างอักษรคันจิ
b (ป)	h (ฮ) b (บ)	白 倍
p (ผ,พ)	h (ฮ) b (บ)	派 婆
m (ม)	m (ม) b (บ) h(ฮ)	每 馬 秘
f (ฟ,ฟ)	h (ฮ) b (บ)	夫 番
d (ด)	t (ท) d (ด) ch (ช) j (จ)	多 打 地 盾
t (ถ,ท)	t (ท) d (ด) ch (ช) ts (ต) z (ช) j (จ) s (ซ)	他 妥 庁 通 凶 条 推
n (น)	n (น) d (ด) g (ก) j (จ) t (ท) ch (ช)	内 男 逆 女 耐 鳥

เสียงพยัญชนะจีน	เสียงพยัญชนะของอักษรคันจิ	ตัวอย่างอักษรคันจิ
l (ล)	r (ร) s (ซ) ch (ช)	来 率 賃
g (ก)	k (ค) g (ก)	課 概
k (ข.ค)	k (ค) g (ก)	可 慨
h (ห.ฮ)	k (ค) g (ก) m (ม)	化 画 耗
j (จ)	k (ค) sh (ช) s (ซ) g (ก) z (จ) j (จ)	加 酒 祭 街 剂 净
q (ฉ.ช)	k (ค) sh (ช) s (ซ) g (ก) z (จ) j (จ)	气 亲 切 基 前 情
x (ข.ส)	k (ค) sh (ช) s (ซ) g (ก) z (จ) j (จ) ch (ช)	下 细 谢 需 学 续 蓄
zh (จ)	sh (ช) ch (ช) s (ซ) j (จ) t (ท) ts (ส) d (ด)	止 值 战 助 卓 墜 濁
ch (ฉ.ช)	sh (ช) ch (ช) s (ซ) j (จ) d (ด) k (ค)	車 茶 查 场 伝 喫
sh (ฉ.ช)	sh (ช) s (ซ) z (จ) j (จ) t (ท)	士 砂 税 示 適
r (ร)	s (ซ) z (จ) j (จ) n (น)	染 然 弱 認
z (จ)	s (ซ) z (จ) sh (ช) j (จ) t (ท)	左 座 子 字 沢
c (ฉ.ช)	s (ซ) z (จ) sh (ช) j (จ)	才 材 次 刺
s (ซ.ส)	s (ซ) z (จ) sh (ช) j (จ)	三 髓 死 寺

จากตารางจะเห็นได้ว่า เสียงของพยัญชนะจีนหนึ่งเสียงมีค่าเทียบเท่ากับเสียงพยัญชนะของอักษรคันจิได้หลายเสียง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระ

ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระของอักษรจีนกับเสียงสระของอักษรคันจิสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระของอักษรจีนกับเสียงสระของอักษรคันจิ

เสียงสระ(จีน)	เสียงสระของอักษรคันจิ	ตัวอย่างอักษรคันจิ
<u>สระเดี่ยว</u> -a	-a - ō -i -a	查 答 罷 茶
-o	-a -o	婆 模
-e	-a -ai -yü - ō -o	可 劾 洩 合 個
-i	-i -ei -yü -ai -in -e -en	衣 系 急 妻 厘 是 洗

เสียงสระ(จีน)	เสียงสระของอักษรคันจิ	ตัวอย่างอักษรคันจิ
-u	-o -u -yo -yu	古 苦 初 樹
-ü	-u -yo -u -o	区 去 取 語
<u>สระประสม</u>		
-ia	-a -o -ai	家 狭 涯
-ua	-a -o	化 誇
-ao	-ō -o -yō	好 予 超
-iao	-yō ō	教 要
-uo	-a -o -yo	火 措 所
-ie	-ai -yō -ja -ei	介 業 写 携
-ai	-ai -a	哀 派
-ei	-ai -i -ui - yū	内 妃 涙 給
-ui	-i -ui -ai -ei	鬼 水 回 銳
-uai	-ai -ui	快 帥
-ou	-ō -ū -u -o -i	欧 収 手 後 否
-iu	-yū -u	九 油
-an	-an -en -on	安 占 翻
-en	-in -on -un -ei - ō	神 恩 粉 偵 肯
-in	-in -on	近 今
-un	-on -un -in	困 春 倫
-ün	-un -in	君 均
-üan	-en -an -in	犬 願 員
-ang	-ō	抗
-eng	-ō -ei -ū -u	横 正 封 夢
-ing	-ei -yō -ō	刑 京 幸
-ong	-ō -yū -yō -ū -ei	公 弓 共 空 荣
-iang	-yō -ō	享 向
-iong	-yō -ū -ei	凶 勇 永
-uang	-ō -yō	広 狂
-ueng	-ō	翁

- หมายเหตุ: 1. เสียงที่มีเครื่องหมาย - อยู่บนตัวอักษร หมายถึงเสียงยาว
2. เสียงที่มีตัวอักษร y รวมอยู่ด้วย คือเสียงควบในภาษาญี่ปุ่น

จากตารางจะเห็นได้ว่า เสียงสระจีนหนึ่งเสียงมีค่าเทียบเท่ากับเสียงสระของอักษรคันจิได้หลายเสียง

3. ความหมายของอักษรคันจิกับอักษรจีน

จากผลการวิจัยพบว่า อักษรคันจิที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (ใจโยคันจิ) กับอักษรจีนมีความหมายร่วมกันร้อยละ 99 แต่มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่ใช้อักษรตัวเดียวกัน แต่ความหมายสลับที่กัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ความหมายของอักษรคันจิกับอักษรจีนที่แตกต่างกัน

อักษรคันจิ	ความหมาย
芸	อักษรตัวนี้ ภาษาญี่ปุ่นหมายถึงศิลปะ แต่ในภาษาจีนหมายถึงผักชนิดหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการย่อตัวอักษร 藝 อีกทอดหนึ่ง ดังนั้น วิธีการปฏิรูปตัวอักษรของทั้งสองภาษาที่แตกต่างกันอาจทำให้ความหมายของอักษรที่ปฏิรูปแล้วแตกต่างกันออกไป
叶	อักษรตัวนี้ ในภาษาญี่ปุ่นเป็นคำกริยา หมายถึง (ฝน) กลายเป็นจริง แต่ในภาษาจีนเป็นคำนาม หมายถึง ใบไม้ ซึ่งเกิดจากการปฏิรูปตัวอักษรใบไม้ (葉) ดั้งเดิมนั่นเอง
咲	อักษรตัวนี้ ในภาษาญี่ปุ่นเป็นคำกริยา หมายถึง (ดอกไม้) บาน แต่ในภาษาจีนโบราณถือเป็นอักษรต่างรูปของอักษรหัวเราะ (笑) ดังนั้น ความหมายของอักษรตัวนี้ในภาษาจีนจึงหมายถึง หัวเราะด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า อักษรจีนหนึ่งตัวอาจมีความหมายเทียบเท่ากับอักษรคันจิสองตัว หรืออักษรคันจิหนึ่งตัวอาจมีความหมายเทียบเท่ากับอักษรจีนสองตัว

ตารางที่ 4 อักษรจีนหลากหลายความหมายในภาษาญี่ปุ่น

อักษรจีน	อักษรคันจิ
发	髮 (ผม) 発 (ออกเดินทาง)
并	並 (เรียงราย) 并 (รวมกัน)
斗	闘 (ต่อสู้) 斗 (การวัดปริมาณ)
冲	冲 (ทะเลที่ไกลจากฝั่ง) 衝 (ปะทะ)
复	復 (กลับ ฟิ้น) 複 (ซ้อน ทวี)
干	幹 (ลำต้น) 乾 (แห้ง แฉง)

อักษรจีน	อักษรคันจิ	
个	個 (ขึ้น ก่อน)	箇 (ขึ้น ก่อน)
谷	谷 (หุบเขา)	穀 (ธัญพืช)
果	果 (ผล)	菓 (ขนม)
后	後 (หลังจาก)	后 (ราชินี)
获	穫 (เก็บเกี่ยว)	獲 (จับเหยื่อ)
据	据 (ติดตั้ง)	拠 (พึ่งพิง)
里	里 (ลี้)	裏 (ใน)
娘	娘 (ลูกสาว)	嬢 (หญิงสาว)

จากตารางจะเห็นได้ว่า อักษรจีนช่องซ้าย จะมีความหมายเหมือนกับอักษรญี่ปุ่นที่อยู่ช่องขวา เช่น อักษร 发 หมายถึง ผม หรือ ออกเดินทาง ฯลฯ

ตารางที่ 5 อักษรคันจิหลักความหมายในภาษาจีน

อักษรคันจิ	อักษรจีน	
補	补 (เสริม)	辅 (ช่วย เสริม)
挟	挟 (รัด)	夹 (หนีบ)
卓	卓 (โดดเด่น)	桌 (โต๊ะ)
希	希 (ปรารถนา)	稀 (น้อย แปรลก)

จากตารางจะเห็นได้ว่า อักษรคันจิช่องซ้าย จะมีความหมายเหมือนกับอักษรจีนที่อยู่ ช่องขวา เช่น อักษร 希 หมายถึง ปรารถนา หรือ น้อย แปรลก ฯลฯ

อภิปรายผล

1. ด้านรูปร่าง

อักษรคันจิในใจโยคันจิส่วนใหญ่ใช้อักษรจีนตัวเต็ม กล่าวคือ อักษรคันจิที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นอักษรที่รับเข้ามาจากจีนตั้งแต่อดีต จนประเทศจีนมีการปฏิรูปตัวอักษรช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แต่อักษรคันจิกี้มิได้รับการปฏิรูปให้เหมือนกับจีนทั้งหมด โดยญี่ปุ่นยังคงอักษรเหล่านี้ไว้จำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีอักษรคันจิบางประเภทที่รูปร่างไม่เหมือนกับอักษรจีนตัวเต็ม อักษรเหล่านี้ได้แก่

1) อักษรจีนตัวย่อ อักษรใจโยคันจิใช้อักษรจีนตัวย่อจำนวนหนึ่ง นั้นหมายความว่า ญี่ปุ่นยังคงมีการรับเอาอักษรจีนเข้าไปในภาษาญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่อง โดยจีนมีการปฏิรูปตัวอักษรครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 1949 เนื้อหากการปฏิรูปคือการเปลี่ยนอักษรจีนตัวเต็มไปเป็นอักษรจีนตัวย่อ ทั้งนี้เพื่อลดจำนวนขีดและความยุ่งยากในการเขียน และญี่ปุ่นก็รับเอาอักษรเหล่านี้เข้าไปใช้ในภาษาญี่ปุ่นด้วย ดังนั้นผู้ที่สนใจศึกษาภาษาดังกล่าวควรจดจำอักษรจีนตัวย่อเหล่านี้ให้แม่นยำเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันความสับสนในการศึกษาและนำไปใช้งาน ตัวอย่างอักษรเหล่านี้ได้แก่ 学会 国声点 เป็นต้น

2) อักษรคันจิที่คนญี่ปุ่นคิดค้นขึ้นเอง(国字) อักษรเหล่านี้ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์แบบญี่ปุ่น ตัวอย่างอักษรเหล่านี้ได้แก่ 峠 畑 駅 働 เป็นต้น

3) อักษรต่างรูป คืออักษรที่มีรูปร่างแตกต่างกัน หรือใกล้เคียงกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน จากผลการวิจัยพบว่า มีอักษรต่างรูประหว่างภาษาญี่ปุ่นกับภาษาจีนเป็นจำนวนมาก โดยมีทั้งอักษรต่างรูปที่มีรูปร่างแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่น 竜 (龍) หมายถึง มังกร 獵 (獵) หมายถึง ล่า อักษรที่มีจำนวนขีดเท่ากันแต่รูปร่างต่างกันเล็กน้อย เช่น 团 (團) หมายถึง คณะ 所 (所) หมายถึง สถานที่ และอักษรที่มีรูปร่างคล้ายกันมากแต่จำนวนขีดแตกต่างกันเล็กน้อย เช่น 每 (每) หมายถึง ทุก ๆ 对 (对) หมายถึง ต่อ เป็นต้น

2. ด้านเสียง

เสียงของอักษรคันจิมีความสัมพันธ์กับเสียงของอักษรจีนอย่างแยกกันไม่ออก เมื่อคนญี่ปุ่นรับเอาอักษรเข้ามาก็ำนำเสียงและความหมายเข้ามาด้วย ดังนั้นเสียงของอักษรคันจิจึงมีแบบที่ เรียกว่า การออกเสียงแบบจีน(音読み) และการออกเสียงแบบญี่ปุ่น (訓読み) แต่เนื่องจากแต่ละภาษาต่างมีลักษณะเฉพาะตัว ภาษาจีนมีสระมาก และมีวรรณยุกต์ ส่วนภาษาญี่ปุ่นมีสระน้อยและไม่มีการวรรณยุกต์ ทำให้ชาวญี่ปุ่นสามารถเลียนเสียงอักษรจีนในระดับที่ใกล้เคียงเท่านั้น

การที่เสียงพยัญชนะต้นของจีนหนึ่งเสียง สามารถนำไปแทนเสียงพยัญชนะของอักษรคันจิได้หลายเสียง เป็นเพราะว่าญี่ปุ่นรับอักษรจีนเข้ามาใช้อย่างต่อเนื่อง เช่น ในสมัยราชวงศ์ถัง ราชวงศ์ซ่ง ฯลฯ ทำให้อักษรคันจิสามารถอ่านออกเสียงแบบ

จีนได้หลายแบบ ได้แก่ เสียงโกะอง³ คังอง⁴ และโทอง⁵ เช่น อักษร 分 ออกเสียงว่า fēn (เฟิน) ภาษาญี่ปุ่นออกเสียงว่า fun (ฟุง) หรือ bun (บุง) ซึ่ง “ฟุง” เป็นเสียงคังอง ส่วน “บุง” เป็นเสียงโกะอง หรือ อักษร 日 ออกเสียงว่า rì (รื่อ) ภาษาญี่ปุ่นออกเสียงว่า jitsu (จิตสึ) หรือ nichì (นิชิ) ซึ่ง “จิตสึ” เป็นเสียงคังอง ส่วน “นิชิ” เป็นเสียงโกะอง เป็นต้น

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระของอักษรจีนกับอักษรคันจิ พบว่า เสียงสระของอักษรจีนหนึ่งเสียงสามารถเทียบกับอักษรคันจิได้หลายเสียง ถ้าอักษรตัวใดมีเสียงสระที่มีใช้ร่วมกันทั้งในภาษาจีนและภาษาญี่ปุ่นแล้ว อักษรตัวนั้นจะมีเสียงสระคล้ายกันระหว่างสองภาษา เช่น อักษร 查 ภาษาจีนออกเสียงว่า chá (ชา) ส่วนภาษาญี่ปุ่นออกเสียงว่า สะ (sa) ส่วนสระที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่น โดยเฉพาะเสียงสระผสมในภาษาจีน เช่น สระ -ua นั้น อักษรคันจิจะมีเสียงที่ไม่คล้ายภาษาจีนเลย เช่น อักษร 好 ภาษาจีนออกเสียงว่า hào (ฮ่าว) ส่วนภาษาญี่ปุ่นออกเสียงว่า โค (kō) หรืออักษร 可 ภาษาจีนออกเสียงว่า kě (เค๋) ส่วนภาษาญี่ปุ่นออกเสียงว่า คะ (ka) ฯลฯ

3. ด้านความหมาย

จากผลการวิจัยพบว่า อักษรคันจิในชีวิตประจำวัน (ใจโยคันจิ) กับอักษรจีนมีความหมายเหมือนกันถึงร้อยละ 99 มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีความหมายแตกต่างกัน ความแตกต่างทางด้านความหมายมีสาเหตุมาจากหลายประการ แต่สาเหตุที่สำคัญมากประการหนึ่งคือเกิดจากวิธีการปฏิรูปตัวอักษรของภาษาหนึ่ง จนยังผลให้รูปร่างของตัวอักษรใหม่ไปเข้ากับอักษรดั้งเดิมของอีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น อักษร 芸 ในภาษาญี่ปุ่นเกิดจากการปฏิรูปตัวอักษรแบบญี่ปุ่น แต่รูปร่างกลับไปเข้า

³โกะอง (吳音) คือเสียงอ่านของอักษรคันจิแบบหนึ่ง สันนิษฐานว่ามีใช้กันในบริเวณตอนใต้ของจีน ราวคริสต์ศตวรรษที่ 5-7 ญี่ปุ่นรับเสียงชนิดนี้เข้ามาโดยผ่านเกาหลี โดยทั่วไปโกะองจะใช้ในคัมภีร์โบราณ คาสนาพุทธ และกฎหมาย

⁴คังอง (漢音) คือเสียงอ่านของอักษรคันจิแบบหนึ่ง เสียงอ่านประเภทนี้ถูกนำเข้าสู่ญี่ปุ่นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 7-9 ตรงกับช่วงสมัยนาราถึงต้นสมัยเฮอันของญี่ปุ่นโดยทูตและพระที่ไปศึกษาที่ประเทศจีน ซึ่งเสียงดังกล่าวสะท้อนถึงระบบเสียงที่ใช้กันอยู่ที่นครจางอันและนครลั่วหยางซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีน คังองนับว่าเป็นเสียงที่มีระบบมากกว่าเสียงประเภทอื่น

⁵โทอง (唐音) หรือ โฮอง (宋音) คือเสียงอ่านของอักษรคันจิอีกแบบหนึ่ง เสียงอ่านประเภทนี้ถูกนำเข้าสู่ญี่ปุ่นในช่วงกลางสมัยเฮอันจนถึงสมัยเอโดะ ได้รับการถ่ายทอดโดยพ่อค้าชาวจีนกับพระเซนที่ไปศึกษาที่ประเทศจีน ซึ่งตรงกับสมัยราชวงศ์ซ่งได้จนถึงสมัยราชวงศ์หยวนของจีน เสียงชนิดนี้นับว่าเป็นเสียงที่ไม่มีระบบมากที่สุด และใช้กันมากในคัมภีร์พุทธศาสนานิกายเซน

กับอักษรจีนก่อนการปฏิรูปที่มีใช้อยู่แล้ว ดังนั้นอักษรตัวนี้จึงมีความหมายแตกต่างกันระหว่างสองภาษา ในภาษาญี่ปุ่นหมายถึง ศิลปะ ส่วนภาษาจีนหมายถึง ผักชนิดหนึ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ อักษรหลังการปฏิรูปของภาษาหนึ่งสามารถใช้ได้หลากหลายความหมายในอีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น อักษร 后 เป็นอักษรที่ปฏิรูปจากตัวอักษร 後 ในภาษาจีน แต่อักษรที่ปฏิรูปใหม่นั้นนอกจากจะใช้แทนความหมายเดิมแล้วยังมีรูปร่างซ้ำกับอักษรที่ปฏิรูปของอักษรคันจิที่หมายถึงจักรพรรดินีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษาเปรียบเทียบอักษรคันจิที่ใช้ในชีวิตประจำวันในระดับคำกับอักษรจีนในเรื่องรูปร่าง เสียงและความหมายในระดับพื้นฐานเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้ที่สนใจศึกษาเปรียบเทียบอักษรคันจิกับอักษรจีนสามารถศึกษาเปรียบเทียบในระดับกว้างและระดับลึกอีกมาก เช่น

ก. ศึกษาเปรียบเทียบอักษรคันจิและอักษรจีนในระดับคำว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่กำลังศึกษาทั้งสองภาษาอยู่เกิดความสับสน เช่น คำว่า “เก่ง” ภาษาญี่ปุ่นใช้คำว่า 上手 jouzu ส่วนภาษาจีนใช้คำว่า 很好 hěn hǎo 很棒 hěn bàng หรือแม้แต่กรณีที่ใช้คำคำเดียวกัน แต่ให้ความหมายต่างกัน เช่น คำว่า 馬上/马上 ภาษาญี่ปุ่น หมายถึง “บนม้า หรือ ขี่ม้า” แต่ภาษาจีน หมายถึง “ทันที”

ข. ศึกษาเปรียบเทียบระบบบุท (部首) หรือระบบ “ราก” ของอักษรคันจิกับอักษรจีนว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจระบบ “ราก” ของอักษรดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

เถียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2555). **พจนานุกรมจีน-ไทย** (ฉบับใหม่). กรุงเทพฯ:

รวมสาส์น.

ปราณี จงสุจิตรธรรม. (2552). **พจนานุกรมคันจิ**. กรุงเทพฯ: ภาษาและวัฒนธรรม.

- มาริสสา พงษ์ธนยন্ত্রกรกิจ. (2547). วิวัฒนาการของตัวอักษรจีนกับบทบาทของคันจิ
ในภาษาญี่ปุ่น. **หัวใจบูรพา**, 329-350. ปทุมธานี: สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียง
ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สิริมนพร สุริยะวงศ์ไพศาล. (2555). **คัมภีร์ ภาษาญี่ปุ่นสไตล์จีน ภาษาจีนสไตล์
ญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เสาวภาคย์ วรลัดคนากุล. (2544). **คู่มือเทียบอักษรจีนตัวเก่ากับตัวใหม่**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรวิฑูมิ จิราสมบัติ. (2557). **คันจิศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิสูตร วิเศษจินดา. (2554). **คันจิ : ที่มาและความหมาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ภาษาญี่ปุ่น

- 阿辻 哲次. (2001). **漢字道楽**. 東京 : 講談社.
- 大熊 肇. (2009). **文字の骨組—字体 甲骨文から常用漢字まで**. 東京 : 彩雲出版.
- 大島 正二. (2003). **漢字と中国人—文化史を読み解く**. 東京 : 岩波新書.
- 大島 正二. (2006). **漢字伝来**. 東京 : 岩波新書.
- 沖森 卓也. (2011). **日本の漢字 1,600 年の歴史**. 東京 : ベル出版.
- 笹原 宏之. (2006). **日本の漢字**. 東京 : 岩波新書.
- 笹原 宏之. (2014). **漢字の歴史 : 古くて新しい文字の話**. 東京 : ちくまプリマー新
書.
- 鈴木 修次. (1995). **角川最新 漢和辞典**. 東京 : 角川書店.

ภาษาจีน

- 高明. (1996). **中国古文字学通论**. 北京 : 北京大学出版社.
- 黄伟嘉. (2011). **现代汉语文字答问**. 北京 : 北京大学出版社.
- 宋均芬. (2005). **汉语文字学**. 北京 : 北京大学出版社.
- 现代汉语词典 (第六版). The Commercial Press.